

Rapport

Silhuset på Ståvivann

Utarbeidet av Per Håkon Nervold og Bo Wingård på oppdrag fra Bærum kommune

12. januar 2021

Innholdsfortegnelse

Oppsummering	3
Partnerskapsavtalen	3
Historie.....	3
Silhuset, et kulturminne.....	4
Umiddelbare tiltak	4
Restaurering.....	4
Adkomst	4
Kostnadsoverslag	4
Eierforhold	5
Hva kan Silhuset brukes til?	5
Kart.....	5

Oppsummering

Silhuset ligger ved utløpet av Ståvivann, og ble oppført i 1902 da Bærum kommune overtok vannverket som Selskapet til Sandvigens Vel etablerte i 1898. Vannverket ble nedlagt i 1961, og eierskapet til Silhuset ble overført fra Vann og Avløp til Eiendom.

Silhuset ble renovert av Skui Vel for ca 20 år siden, men taket må igjen settes i stand og grunnmuren må repareres. Grunneier har gitt tillatelse til at man går over hans grunn for å utføre arbeidet.

Vi har ikke funnet frem til skoler, lag eller foreninger som har aktiviteter som kan legges til Silhuset. Fremtidig bruk må avtales mellom grunneier og Bærum kommune.

Partnerskapsavtalen

I 2020 inngikk Bærum kommune og Bærum Elveforum en fire-årig partnerskapsavtale for opprydding og restaurering av vassdrag.

I avtalen står det «Silhuset på Ståvivann var inntaksinnetningen for Bærums Vannverk 1899-1901. Lage en plan for restaurering med antatt kostnadsoverslag og fremtidig bruk, samt avklare eierforhold.»

I denne saken har Bærum Elveforum vært i kontakt med Vann og avløp i Bærum kommune, Asker og Bærum Historielag, Skui Vel og grunneierne Sigbjørn Ness og Johan Persbråten. Høsten 2019 var vi på befaring til Silhuset sammen med Ole Kristian Johansen og Bjørn Edvardsen fra Bærum kommune. Vi bidro også til at historiker Ivar Sekne fikk kontrakt med Vann og avløp for å skrive vannverkets historie.

Historie

Ved utløpet fra Ståvivann ligger Silhuset som ble oppført tidlig på 1900-tallet. Bygningen er Bærums første vannverksbygning og ble brukt til å rense drikkevann.

Selskapet til Sandvigens Vel under ledelse av Donato Brambani hadde i 1898 startet et privat vannverk i Bærum. Det var relativt vanlig at private interesser stod for etablering av fellesgoder som veibelysning, veibygging og vannverk. Brambani var for øvrig en foregangsmann og startet betydelig industrivirksomhet i Sandvika og omegn på slutten av 1800-tallet.

I 1902 overtok Bærum kommune det private vannverket, og det er trolig i denne forbindelse at Silhuset ved utløpet av Ståvivann ble oppført. Der ble råvannet filtrert (silt) før det ble sendt ut i ledningsnettet. Fra 1900 til 1961 var Ståvivann drikkevannskilde for vestre Bærum, da Aurevannsutbyggingen i Lommedalen kom i drift.

Inne i bygningen finnes flere store, støpte kummer med siler laget av treammer med netting. Vannet ble ledet fra Ståvivann og gjennom kummene før det ble distribuert til bruk som drikkevann. Silene ble jevnlig ettersett, rengjort og reparert. Dette var en svært enkel prosess sett i forhold til dagens krav til rensing, behandling og kontroll av drikkevann.

Ståvivann brukes fortsatt til vannforsyning på to gårder.

Funksjonen til Silhuset ble etter hvert mer som pumpehus enn som råvannfiltrering av vannet de siste tiårene som anlegget var i drift. Et synlig bevis for dette er den gamle pumpen som står rett utenfor huset i dag.

Isskjæring i Ståvivann ble drevet frem til 1950-årene.

Begge foto: Knut Erik Skarning

Silhuset, et kulturminne

Silhuset var et naturlig samlingssted for lokalbefolkningen, og da særlig på vinterstid enten på skøyter, ski eller isfiske. I viken inn til demningen var viken åpen, der man kunne ro og fiske. Det var brygge langs pumpehuset og båter kunne fortøyes her. Kartet nedenfor viser at Silhuset ble bygget i utløpsoset i Ståvivann.

For anslagsvis 20 år siden tok Skui Vel initiativ til å redde Silhuset fra forfall. Tømrerlinjen ved Nesbru videregående skole utførte jobben kostnadsfritt, og Vann og avløp betalte for materialforbruket. Silhuset fikk nytt tak med papp, sløyfer og lekter, og den gamle originale krumtaksteinen ble lagt på igjen. Huset ble malt med ett strøk beis.

Umiddelbare tiltak

Restaurering

Det er viktig at Silhuset settes i stand slik at bygningen ikke ytterligere forfaller. Følgende bør gjøres:

- Utbygging av gamle knuste taksteiner, og vurdere tilstanden til papp, sløyfer og lekter. Halve taket må antagelig ha nye sløyfer og lekter. Grunneier og nabo Sigbjørn Ness på Øvre Stovi gård eier landområdet rundt huset, og er positiv til at huset igjen rehabiliteres. Han vil bidra med krum takstein fra sitt lager som han har liggende på gården.
- Reparasjon med lettmur og armering av delvis ødelagt grunnmur langs tverrvegg mot vannsiden mot vannet. Årsak til denne gradvis deformasjon over tid skyldes sannsynlig at tidligere inntaksledning ble lagt om. Dette har svekket bæreevnen til grunnmuren, og åpnet en glippe som bør tettes slik at bæreevnen gjenskapes.

Adkomst

Silhuset står på en tomt der Sigbjørn Næss er grunneier. Adgang til Silhuset må foregå etter avtale med ham.

Kostnadsoverslag

Vi har innhentet kostnadsoverslag for reparasjonene fra byggefirmaet Cany Bygg. Firmaet utførte arbeidene på Skuibakken og Berghoff barnehage

Taket: Arbeid kr. 55 000 + mva, materialer og leie av stillas kr. 20 000.

Grunnmur: Arbeid kr. 15 000 + mva, materialer kr. 10 000.

Til sammen: Arbeid kr. 70 000 + moms, materialer kr. 30 000.

Skui Vel kan være byggherre.

Eierforhold

Eiendom i Bærum kommune eier Silhuset. Kontaktperson er Tonje Riise. Eiendomsretten ble overført fra Vann og Avløp til Eiendom for ca 20 år siden.

Hva kan Silhuset brukes til?

Silhuset har kulturhistoriske kvaliteter. Mye av det originale silsystemet er fremdeles intakt, og ligger i gulvet med gålemmer over.

Gjennom årene har det kommet forslag til hva Silhuset kan brukes til. Hverken skoler, lag eller foreninger har uttrykt ønsker om å ta det i bruk til formål som de representerer.

Fremtidig bruk må avtales mellom grunneier og Bærum kommune.

Kart

Kart som viser plasseringen til Silhuset i Ståvivann.